

Sygn. akt I ACa 530/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 października 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Małgorzata Wołczańska
Sędziowie :	SA Joanna Naczyńska (spr.) SA Lucyna Morys-Magiera

po rozpoznaniu w dniu 26 października 2020 r. w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa S. G.

przeciwko (...) Bankowi (...) Spółce Akcyjnej w K.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 26 lutego 2020 r., sygn. akt II C 1036/18

1) oddala apelację;

2) zasądza od pozwanego na rzecz powoda 4 050 (cztery tysiące pięćdziesiąt) złotych z tytułu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Joanna Naczyńska	SSA Małgorzata Wołczańska	SSA Lucyna Morys - Magiera
----------------------	---------------------------	----------------------------

Sygn. akt I ACa 530/20

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 26 lutego 2020r. Sąd Okręgowy w Katowicach zasądził od pozwanego (...) Banku (...) SA w K. na rzecz powoda S. G. 135.252,20 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 18 grudnia 2018r. do dnia zapłaty; oddalił powództwo w pozostałym zakresie i zasądził od pozwanego na rzecz powoda 6.417 zł z tytułu kosztów procesu.

Sąd Okręgowy ustalił, że:

30 września 2008r. powód złożył pozwanemu wniosek o kredyt, wskazując franki szwajcarskie (CHF) jako walutę kredytu i kwotę kredytu – 301 000 zł. Kredyt miał być udzielony na 40 lat, na zakup nieruchomości na rynku wtórnym za cenę 620 000 zł. Wkład własny kredytobiorcy miał wynieść 51,45% ceny nabycia nieruchomości, z czego kredytobiorca wniósł już 50 000 zł. Załącznik do wniosku stanowiło oświadczenie, w którym powód oświadczył, że dokonał wyboru oferty kredytu w złotych indeksowanego do waluty obcej mając pełną świadomość ryzyka związanego z kredytami indeksowanymi do waluty obcej, że został poinformowany o ryzyku i skutkach wynikających ze zmiennej stopy procentowej oraz zmiany kursów, że jest w pełni świadomy ich ponoszenia oraz tego, że każda zmiana kursu walutowego oraz stopy procentowej będzie miała wpływ na wysokość zaciągniętego kredytu i wpłynie na wysokość rat kapitałowo-odsetkowych.

17 listopada 2008r. strony zawarły umowę mieszkaniowego kredytu hipotecznego (...) w złotych indeksowanego kursem CHF, nr umowy: (...). W § 1 ust. 1 tej umowy wskazano, że bank udziela kredytobiorcy na jego wniosek z 30 września 2008r. kredytu w złotych (PLN) indeksowanego kursem franka szwajcarskiego (CHF) w kwocie 301 000zł, a kredytobiorca zaciąga kredyt i zobowiązuje się do jego wykorzystania zgodnie z warunkami umowy. Postanowiono także, że równowartość wskazanej kwoty w walucie CHF zostanie określona na podstawie gotówkowego kursu kupna CHF banku z dnia wypłaty (uruchomienia) kredytu (kurs notowany z pierwszej tabeli kursowej banku - tabela A w tym dniu) i zostanie podana w harmonogramie spłat. § 1 ust. 2 umowy postanowiono, że z zastrzeżeniem § 12 (w myśl którego umowa wygasa w chwili spłaty wszystkich zobowiązań wynikających z umowy) umowa została zawarta na okres od 17 listopada 2008r. do 5 grudnia 2048r. Zgodnie z § 1 ust. 3 i 4 umowy kredyt miał być przeznaczony na sfinansowanie nabycia na rynku wtórnym domu jednorodzinnego wraz z garażem, położonego w P. przy ul. (...), objętego księgą wieczystą nr (...).

W § 2 ust. 3 i 4 umowy postanowiono, że kredyt zostanie uruchomiony jednorazowo, na rzecz zbywcy nieruchomości, w złotych, a jego równowartość w walucie CHF ustalona zostanie według kursu kupna określonego w § 1 ust. 1 w dniu uruchomienia kredytu.

W § 3 ust. 1 umowy określono, że w okresie pierwszych 24 miesięcy od dnia podpisania umowy w każdym dniu, aż do dnia wymagalności spłaty miesięcznej raty kapitałowo-odsetkowej, przypadającej na 24 miesiąc kalendarzowy, od dnia zawarcia umowy, kredyt jest oprocentowany według stałej stawki procentowej stanowiącej sumę przyjmowanej przez bank stopy bazowej oraz marży banku, która na dzień zawarcia umowy wynosi 4,22% w stosunku rocznym; a od dnia wymagalności miesięcznej raty kapitałowo-odsetkowej, przypadającej na 24 miesiąc kalendarzowy od dnia zawarcia umowy, kredyt jest oprocentowany według zmiennej stopy procentowej. Wysokość zmiennej stopy procentowej ustalana jest przez bank jako suma stawki indeksu 6M LIBOR (sześciomiesięcznej stawki LIBOR) powiększonej o marżę banku. Marża banku wynosi 0,80 punktów procentowych i jest niezmienna w całym okresie kredytu. Zgodnie z § 3 ust. 2 pierwsza zmiana oprocentowania miała nastąpić w 24 miesiącu od podpisania umowy, w dniu określonym w niej jako dzień spłaty raty kapitałowo-odsetkowej, a każda następna zmiana oprocentowania - w 6 miesięcy od poprzedniej zmiany w dniu określonym w umowie jako dzień spłaty raty kapitałowo-odsetkowej. Stosownie do § 3 ust. 3 umowy w kolejnych okresach oprocentowanie miało być ustalane jako suma stawki indeksu 6M LIBOR obowiązującej w dniu zmiany oprocentowania, zaokrąglonej do drugiego miejsca po przecinku oraz marży banku, określonej w ust. 1. W § 3 ust. 4 sprecyzowano, że w okresie wskazanym w § 3 ust. 1 kredyt jest oprocentowany według stałej stawki procentowej, a począwszy od dnia wymagalności miesięcznej raty kapitałowo-odsetkowej, przypadającej na 24 miesiąc kalendarzowy od dnia zawarcia umowy, tj. od dnia 5 listopada 2010r., nastąpi zmiana oprocentowania w ten sposób, iż kredyt będzie oprocentowany według oprocentowania zmiennego, które będzie się składać ze stawki 6M LIBOR (indeksu), powiększonej o marżę banku, a każda następna zmiana indeksu będzie następować w 6 miesięcy od poprzedniej zmiany. W dniu zmiany oprocentowania kredytu stosowana jest stawka 6M LIBOR obowiązująca w tym dniu, zaokrąglona do drugiego miejsca po przecinku. W § 3 ust. 5 zdefiniowano indeks 6M LIBOR, jako stawkę referencyjną dla 6-miesięcznych depozytów/ lokat w CHF, prezentowaną i podawaną do wiadomości przez Agencję (...) w danym dniu notowań i ogłaszaną w dzienniku „(...) w dniu

następnym. Zgodnie z § 3 ust. 6 umowy zmiana oprocentowania nie stanowi zmiany warunków umowy i nie wymaga jej wypowiedzenia. O zmianie oprocentowania bank ma obowiązek powiadamiać kredytobiorcę pisemnie, przysyłając informację o wysokości kolejnych rat kapitałowo-odsetkowych (w tym raty wyrównującej) obowiązujących w okresie do następnej zmiany stopy procentowej oraz wskazując datę, od której zmiana obowiązuje. Wskazano także, że zmiana oprocentowania będzie miała wpływ na wysokość rat kapitałowo-odsetkowych oraz na wartość całkowitego kosztu kredytu. W przypadku zwiększenia oprocentowania raty kapitałowo-odsetkowe ulegną zwiększeniu, natomiast w przypadku obniżenia oprocentowania raty kapitałowo-odsetkowe ulegną zmniejszeniu. Całkowity koszt kredytu będzie wzrastał w przypadku zwiększenia oprocentowania lub malał w przypadku zmniejszenia oprocentowania. W § 3 ust. 7 wskazano, że odsetki naliczane są przez bank w CHF od wartości kredytu określonej w CHF w okresach miesięcznych od kwoty aktualnego zadłużenia od dnia uruchomienia kredytu do dnia poprzedzającego całkowitą spłatę zobowiązań z tytułu kredytu.

W § 4 umowy kredytobiorca zobowiązał się do spłaty w złotych rat kredytu i odsetek oraz innych zobowiązań wynikających z umowy wyrażonych w CHF, po przeliczeniu według gotówkowego kursu sprzedaży CHF pozwanego Banku z dnia wymagalnej spłaty raty (kurs notowany z pierwszej tabeli kursowej banku - tabela A, w tym dniu). Zastrzeżono, że zmiana kursu walutowego będzie miała wpływ na wysokość rat kapitałowo-odsetkowych i na wartość kredytu: w przypadku zwiększenia kursu walutowego raty kapitałowo-odsetkowe ulegną zwiększeniu, a w przypadku obniżenia kursu walutowego raty kapitałowo-odsetkowe ulegną zmniejszeniu. Wartość kredytu będzie wzrastała w przypadku wzrostu kursu walutowego lub malała w przypadku spadku kursu walutowego. Kredyt i odsetki spłacane będą miesięcznie w ratach annuitetowych (równych ratach kapitałowo-odsetkowych). Każda rata zawiera pełne odsetki naliczone za rzeczywistą liczbę dni w miesiącu kalendarzowym od salda kredytu pozostającego do spłaty oraz część kapitału. Ostatnia rata kapitałowo-odsetkowa będzie ratą wyrównującą. Równowartość kwoty wskazanej w CHF zostanie określona na podstawie obowiązującego w Banku gotówkowego kursu kupna CHF z dnia wypłaty (uruchomienia) kredytu (ust. 3). Termin spłaty pierwszej raty kapitałowo-odsetkowej przypada 5 dnia miesiąca następnego po uruchomieniu kredytu. Termin spłaty następnych rat kapitałowo-odsetkowych przypada w w/w dniu każdego następnego miesiąca aż do całkowitej spłaty kredytu wraz z odsetkami. Termin spłaty ostatniej raty kapitałowo-odsetkowej przypada w ww. dniu miesiąca, ustalonego w oparciu o zapisy ust. 5. Za terminową spłatę zobowiązania przyjmuje się wpływ środków na rachunek określony w ust. 7. Kredyt wraz z odsetkami zostanie spłacony w 480 ratach kapitałowo-odsetkowych, licząc od terminu spłaty pierwszej raty kapitałowo-odsetkowej (ust. 5). Dla obliczania odsetek przyjęto, że rok obrachunkowy liczy 365 dni, a miesiąc ma rzeczywistą liczbę dni (ust. 6). Kredyt spłacany będzie poprzez pobieranie środków pieniężnych z rachunku prowadzonego w pozwanym Banku, którego numer został wskazany w umowie. Kredytobiorca jest zobowiązany do postawienia, w terminach płatności ww. zobowiązań, środków do dyspozycji banku na tym rachunku zgodnie z zasadami określonymi w ust. 11 (określającym kolejność pobierania przez bank należności z tytułu umowy), a bank upoważniony jest do pobierania należności z tytułu umowy kredytu z rachunku w pierwszej kolejności przed wszystkimi innymi płatnościami kredytobiorcy, za wyjątkiem płatności wynikających z tytułów egzekucyjnych. W przypadku braku środków na rachunku, w terminach płatności zobowiązań z tytułu umowy kredytu, bank ma prawo do pobierania należnych kwot z wpływów na rachunek, przed wszystkimi innymi płatnościami kredytobiorcy, za wyjątkiem płatności wynikających z tytułów egzekucyjnych. Wszelkie wpłaty dokonane przez kredytobiorcę na ten rachunek w kwotach wyższych niż zobowiązania terminowe wynikające z umowy, pozostają na tym rachunku i zaliczane będą na spłatę kolejnych rat zgodnie z planem spłat. (ust. 7).

W § 6 wskazano, że zabezpieczenie spłaty kredytu stanowi hipoteka kaucyjna do 150% kwoty kredytu na nieruchomości stanowiącej przedmiot kredytowania. W § 7 ust. 1 umowy kredytobiorca oświadczył, że jest świadomy, iż zmiana stopy procentowej i kursu walutowego będą miały wpływ na saldo kredytu i wysokość rat kapitałowo-odsetkowych oraz ponosi ryzyko kursowe związane z kredytem udzielonym w złotych indeksowanym kursem waluty obcej. W § 7 ust. 7 kredytobiorca oświadczył, że przed zawarciem umowy, otrzymał jej wzór oraz wzory załączników, tj. wniosku o uruchomienie kredytu, oświadczenia kredytobiorcy o poddaniu się egzekucji i zgody kredytobiorcy na sekurytyzację wierzytelności, które z chwilą zawarcia stały się jej integralną częścią. Wskazano także, że zawarcie umowy oznacza akceptację treści w/w wzorów. W § 8 umowy wskazano, że bank może na pisemny wniosek

kredytobiorcy wyrazić zgodę na przewalutowanie kredytu indeksowanego kursem CHF wyłącznie na PLN, przy czym przewalutowanie wymaga zawarcia aneksu do umowy. W § 10 ust. 3 umowy wskazano, że rzeczywista roczna stopa oprocentowania kredytu wynosi 4,35 %, natomiast zgodnie z § 10 ust. 4 całkowity koszt kredytu wynosi 323 681,54 zł, w tym prowizja za udzielenie - 1 806 zł i odsetki od kredytu - 321 875,54zł.

Kredyt został uruchomiony 17 grudnia 2008 r., w jednej transzy wynoszącej 301 000 zł, co w przeliczeniu na CHF dawało 121 808,10 CHF.

Aneksem nr (...) z 18 września 2009r. strony dokonały zmiany § 4 pkt 7 umowy kredytu, wskazującego numer rachunku bankowego, z którego bank pobiera środki na spłatę kredytu. 16 czerwca 2014r. zawarty został kolejny aneks do umowy, którego celem było dostosowanie jej postanowień do przepisów ustawy z 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe i niektórych innych ustaw (tzw. ustawy antyspreadowej). Umowę uzupełniono o załącznik A, w którym określono wysokość spreadu walutowego na dzień zawarcia aneksu na 8,03%, zdefiniowano spread jako wyrażoną w procentach różnicę pomiędzy kursem sprzedaży a kursem zakupu waluty obcej ogłaszanych przez bank w tabeli kursów walut, określono sposób jego obliczania ($\text{spread} = [(\text{kurs sprzedaży waluty} - \text{kurs kupna waluty} / 0,5 * (\text{kurs sprzedaży waluty} + \text{kurs kupna waluty})) * 100\%$) oraz wskazano, że zmiana spreadu walutowego będzie miała wpływ na wyrażoną w PLN wysokość rat kapitałowo-odsetkowych kredytu. W aneksie postanowiono także, że kredytobiorca ma prawo do spłaty kredytu bezpośrednio we CHF (w tym dokonywania jego nadpłat) oraz odsetek wyrażonych we CHF, które zgodnie z brzmieniem umowy spłacane są w PLN, natomiast inne zobowiązania wyrażone we CHF będą spłacane w PLN według zasad określonych w umowie. Ponadto ustalono, że zadłużenie przeterminowane, obejmujące kredyt, odsetki i inne zobowiązania wynikające z umowy, płatne będzie we CHF oraz wskazano numer rachunku prowadzonego w walucie indeksacji kredytu, z którego odbywać się ma spłata dokonywana bezpośrednio we CHF.

Powód regularnie spłaca raty kredytu. Od lipca 2014r. większość spłat dokonywanych jest bezpośrednio w walucie obcej. Zgodnie ze sporządzonym przez pozwanego rozliczeniem kredytu, wysokość spłaty dokonanej przez powoda do 5 lipca 2018r. włącznie, wyniosła 135 252,20 zł.

Kursy walut publikowane przez pozwaną Bank w tabeli A ustalane są w oparciu o pobierane około godziny 8 rano informacje o aktualnych rynkowych cenach walut obcych z systemów informacyjnych R. i B., które to podmioty udostępniają bankom platformę elektroniczną umożliwiającą zawieranie transakcji wymiany walut. Dla pary walutowej (...) kurs średni nie jest wyliczany bezpośrednio, lecz w oparciu o kursy średnie par CHF#EUR i EUR-PLN. Kursy kupna i sprzedaży wyznaczane są odpowiednio przez obniżenie lub podwyższenie kursu średniego o wartość tzw. odchylenia. Wysokość spreadu walutowego, stanowiącego sumę obu odchyłeń, ustalana jest na podstawie wewnętrznej instrukcji przez pracowników pionu rynków finansowych banku, a zatwierdza ją dyrektor tego pionu. Na potrzeby akcji kredytowej pozwany bank pozyskuje CHF za pomocą transakcji depozytowych rynku międzybankowego oraz transakcji (...). Bank zarządza jednym saldem zbiorczym dla CHF, wyliczonym w danym dniu z uwzględnieniem wszystkich kredytów udzielonych przez bank oraz wypłat i zapadalności instrumentów finansowych.

Przechodząc do oceny zasadności powództwa o zapłatę 135 252,20zł w związku z nieważnością umowy kredytu, bądź bezskutecznością zawartych w niej niedozwolonych (abuzywnych) klauzul indeksacyjnych, Sąd Okręgowy stwierdził, że:

Wolą stron było zawarcie umowy kredytu w rozumieniu art. 69 ustawy z 29 sierpnia 1997r. – Prawo bankowe (dalej pr.bank.), który w ust. 1 stanowi, że przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Zgodnie z art. 69 ust. 2 pr.bank. umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności strony umowy; kwotę i walutę kredytu; cel, na który kredyt został udzielony; zasady i termin spłaty kredytu; wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany; sposób zabezpieczenia spłaty kredytu; zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu; terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych;

wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje; a także warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy. Ustawą z 29 lipca 2011r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (tzw. ustawą antyspreadową) wprowadzono do ust. 2 art. 69 pr.bank. pkt 4a, w myśl którego w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, powinny być w niej zawarte szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasady przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu. Nadto dodano do art. 69 pr.bank. ust. 3 stanowiący, że w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kapitałowo-odsetkowych oraz dokonać przedterminowej spłaty pełnej lub częściowej kwoty kredytu bezpośrednio w tej walucie, a w umowie kredytu określa się zasady otwarcia i prowadzenia rachunku służącego do gromadzenia środków przeznaczonych na spłatę kredytu oraz zasady dokonywania spłaty za pośrednictwem tego rachunku.

Zgodnie z wyżej przytoczonymi przepisami wysokość zobowiązania kredytobiorcy wobec banku musi być określona już w chwili zawarcia umowy kredytu. Może ona zostać wyrażona kwotą albo poprzez zastosowanie obiektywnie weryfikowalnego mechanizmu waloryzacji. Jednym z takich mechanizmów jest indeksacja do waluty obcej. Wprowadzenie do umowy kredytu klauzul indeksacyjnych nie narusza zasady nominalizmu, ani zasady swobody umów, określonych odpowiednio w art. 358¹ i 353¹ k.c., niemniej klauzule te muszą być sformułowane w taki sposób, aby w umowie kredytu jednoznacznie zostały określone jej elementy przedmiotowo istotne wymienione w art. 69 pr.bank., umożliwiające kredytobiorcy ustalenie poziomu ponoszonego przez niego ryzyka związanego z zaciągnięciem kredytu. Indeksacja kredytu do waluty obcej nie może się przy tym wiązać z przyznaniem bankowi uprawnienia do jednostronnego, nieograniczonego kształtowania wysokości zobowiązania kredytobiorcy.

Zgodnie z art. 385¹ §1 k.c. nie wiążą konsumenta niedozwolone (abuzywne) postanowienia umowy, a przymiot takich mają postanowienia niezgodnione indywidualnie z konsumentem, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy; co nie dotyczy postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, o ile zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Na tej podstawie powód kwestionował skuteczność postanowień § 1 ust. 1, § 2 ust. 4 oraz § 4 ust. 1 akapit 1 umowy kredytu. Ustosunkowując się do tego zarzutu, Sąd Okręgowy zauważył, że zgodnie z § 1 ust. 1 umowy, kapitał kredytu udzielonego w walucie polskiej przeliczony został na kwotę wyrażoną we CHF, na podstawie której określona została wysokość (również wyrażona w CHF) rat spłaty kredytu, które z kolei przeliczone zostały na złote. Postanowienie to stanowi klauzulę indeksacyjną, za pomocą której oznaczona została w sposób pośredni, przy użyciu miernika w postaci waluty obcej, wysokość świadczenia pieniężnego dłużnika. Postanowienia umowy przewidywały przeliczenie wysokości zobowiązania kredytobiorcy po raz pierwszy przy uruchomieniu kredytu, a następnie przy spłacie kolejnych rat kredytu. Do przeliczenia dokonywanego przy wypłacie kredytu zastosowany został kurs kupna CHF, a do przeliczania na złote wysokości rat – kurs sprzedaży CHF. Oba te kursy ustalane były przy tym przez pozwany bank. Jako, że żadne z postanowień umowy nie określało reguł ustalania kursów walut, Sąd Okręgowy stwierdził, że zawarte w umowie klauzule indeksacyjne pozwalają pozwanemu na jednostronne, w zasadzie dowolne kształtowanie kursów kupna i sprzedaży waluty obcej, od których uzależniona jest wysokość świadczenia kredytobiorcy, co – przy wykazaniu spełnienia pozostałych przesłanek z art. 385¹ k.c. – wskazuje na ich abuzywny charakter.

Za klauzule abuzywne mogą zostać uznane postanowienia umowy zawieranej z konsumentem, które nie zostały z nim uzgodnione indywidualnie. Zgodnie z art. 385¹ §3 k.c. niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi. Jako, że pozwany korzystał z takiego wzorca, to na nim, stosownie do art. 385¹ §4 k.c., spoczywał ciężar wykazanie, że dotknięte abuzywnością postanowienia umowne zostały indywidualnie uzgodnione. Wykazania tego faktu pozwany upatrywał w treści złożonego przez powoda wniosku o kredyt oraz załącznika do wniosku, w którym powód oświadczył, że wybrał kredyt indeksowany do CHF z pełną świadomością ryzyka kursowego. Sąd Okręgowy stwierdził, że złożenie tej treści oświadczeń nie świadczy o indywidualnym uzgodnieniu postanowień umowy, ponieważ stanowi o tym możliwość modyfikacji warunków

umowy, a nie wiedza konsumenta o jej treści. Nie uznał za uzgodnione indywidualnie także postanowień, które zostały wprowadzone do umowy na skutek wyboru przez konsumenta jednego spośród kilku zaproponowanych przez przedsiębiorcę wariantów wzorca umowy.

Możliwość uznania postanowień umowy za niewiążące konsumenta nie dotyczy postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Postanowieniami określającymi główne świadczenia stron umowy są postanowienia o charakterze konstytutywnym dla danego typu czynności prawnej. W odniesieniu do umowy kredytu, głównym świadczeniem banku jest oddanie kredytobiorcy do dyspozycji ustalonej kwoty kredytu na oznaczony w umowie czas i z przeznaczeniem na określony cel, natomiast głównym świadczeniem kredytobiorcy jest zwrot kwoty wykorzystanego kredytu oraz zapłata odsetek i prowizji. Dlatego też klauzula indeksacyjna, która służy do ustalenia wysokości kwoty, którą kredytobiorca ma zwrócić bankowi określa element świadczenia głównego kredytobiorcy (wyroki Sądu Najwyższego z 4 kwietnia 2019r., sygn. akt III CSK 159/17 i z 9 maja 2019r., sygn. akt I CSK 242/18).

Kontroli pod kątem abuzywności podlegają jedynie te postanowienia określające główne świadczenia stron, które są sformułowane w sposób niejednoznaczny, uniemożliwiający konsumentowi ocenę rozmiarów swojego świadczenia i jego relacji do rozmiarów świadczenia drugiej strony (pkt 2 sentencji wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 30 kwietnia 2014r. w sprawie C-26/13, zgodnie z którym art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13/EWG należy interpretować w ten sposób, że wymóg, zgodnie z którym warunek umowny musi być wyrażony prostym i zrozumiałym językiem, powinien być rozumiany jako nakazujący nie tylko, by dany warunek był zrozumiały dla konsumenta z gramatycznego punktu widzenia, ale także, by umowa przedstawiała w sposób przejrzysty konkretne działanie mechanizmu wymiany waluty obcej, do którego odnosi się ów warunek, a także związek między tym mechanizmem a mechanizmem przewidzianym w innych warunkach dotyczących uruchomienia kredytu, tak by konsument był w stanie oszacować, w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria, wpływające dla niego z tej umowy konsekwencje ekonomiczne). Klauzule indeksacyjne zawarte podpisanej przez strony umowie kredytu nie spełniały tych kryteriów, a powód nie był w stanie na ich podstawie oszacować kwoty swego świadczenia, nie mając możliwości oceny reguł kształtowania przez bank umieszczanych w tabeli A kursów CHF i ustalania wysokości spreadu walutowego. Klauzule te godziły w równowagę kontraktową stron umowy, stawiając powoda w znacznie gorszej pozycji niż pozwanego, co należy uznać za sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszające interesy kredytobiorcy. Nie ma przy tym znaczenia późniejsze wykonywanie umowy, jako że zgodnie z art. 385² k.c. oceny abuzywności postanowienia dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy (uchwała Sądu Najwyższego z 20 czerwca 2018r., III CZP 29/17).

Po wyeliminowaniu klauzul abuzywnych umowa nie może być utrzymana. W wyroku z 3 października 2019r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie C-260/18 ((...)przeciwko (...)) orzekł m.in., że art. 6 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG należy interpretować w ten sposób, że:

- nie stoi on na przeszkodzie temu, aby sąd krajowy, po stwierdzeniu nieuczciwego charakteru niektórych warunków umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej i oprocentowanego według stopy procentowej bezpośrednio powiązanej ze stopą międzybankową danej waluty, przyjął, zgodnie z prawem krajowym, że ta umowa nie może nadal obowiązywać bez takich warunków z tego powodu, że ich usunięcie spowodowałoby zmianę charakteru głównego przedmiotu umowy,
- do oceny skutków dla sytuacji konsumenta wynikających z unieważnienia całości umowy decydująca jest wola wyrażona przez konsumenta w tym względzie,
- stoi on na przeszkodzie wypełnieniu luk w umowie, spowodowanych usunięciem z niej nieuczciwych warunków, wyłącznie na podstawie przepisów krajowych o charakterze ogólnym, przewidujących uzupełnianie luk przez skutki wynikające z zasad słuszności lub ustalonych zwyczajów, które nie stanowią przepisów dyspozytywnych lub przepisów mających zastosowanie, jeżeli strony umowy wyrażą na to zgodę,

- stoi on na przeszkodzie utrzymywaniu w umowie nieuczciwych warunków, jeżeli ich usunięcie prowadziłoby do unieważnienia tej umowy, a sąd stoi na stanowisku, że takie unieważnienie wywołałoby niekorzystne skutki dla konsumenta, jeżeli ten ostatni nie wyraził zgody na takie utrzymanie w mocy.

Powód jednoznacznie bowiem oświadczył, że jest świadom konsekwencji związanych z nieważnością umowy i wnosi o ustalenie jej nieważności przez Sąd.

Eliminacja niedozwolonych klauzul indeksacyjnych przewidujących stosowanie bankowego kursu sprzedaży CHF w celu ustalenia wysokości rat spłaty kredytu, wpływa na zmianę głównego świadczenia kredytobiorcy, a zatem i głównego przedmiotu umowy kredytu. Ponadto bez tej klauzuli wykonywanie umowy nie byłoby możliwe ze względu na brak możliwości zgodnego z jej treścią ustalenia wysokości świadczenia kredytobiorcy. Umowa kredytu została zawarta w 2008r., a mający charakter przepisu dyspozytywnego art. 358 k.c., wskazujący m.in. na możliwość stosowania do przeliczania zobowiązań kursu średniego NBP, wprowadzony został ustawą z 23 października 2008r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz ustawy – Prawo dewizowe, (Dz.U nr 228, poz.poz.1506), która weszła w życie dopiero 24 stycznia 2009r. Wobec tego w sprawie nie ma możliwości zastąpienia kursu sprzedaży CHF z tabeli banku, żadnym innym kursem CHF do złotego, w tym średnim kursem ogłaszanym przez NBP.

Stwierdzenie nieważności spornej umowy kredytu ex tunc czyni nienależnym świadczenie spełnione przez powoda w jej wykonaniu. Zgodnie z art. 410 §2 k.c. świadczenie jest nienależne, jeżeli ten kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia. Stosownie do treści art. 405 w zw. z art. 410 §1 k.c. pozwany obowiązany jest do zwrotu uzyskanej korzyści. Nie znajduje zastosowania przewidziane w art. 411 pkt 1 k.c. wyłączenie możliwości żądania świadczenia w sytuacji, kiedy spełniający świadczenie wiedział, że nie był do świadczenia zobowiązany, ponieważ powód świadczył w wykonaniu nieważnej czynności prawnej.

Za niezasadny Sąd Okręgowy uznał podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia, ponieważ roszczenie powoda –konsumenta nie jest roszczeniem o świadczenie okresowe. Podlega ono zatem dziesięcioletniemu okresowi przedawnienia zgodnie z art. 118 k.c. w brzmieniu sprzed nowelizacji dokonanej ustawą z 13 kwietnia 2018r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U z 2018, poz.1104), a to wobec brzmienia art. 5 ust. 3 ustawy zmieniającej, który wszedł w życie 9 lipca 2018r. Termin ten w dacie wytoczenia powództwa w sprawie, czyli 16 listopada 2018r.- jeszcze nie upłynął, skoro strony zawarły umowę kredytu 17 listopada 2008r.

Bezpodstawne wzbogacenie, o którym mowa w art. 405 k.c., kreuje tyle odrębnych jednostronnie zobowiązujących stosunków prawnych, ile było stron nieważnej czynności prawnej, które na jej podstawie otrzymały świadczenie. Art. 405 k.c. nie stanowi przy tym, że podmiot obowiązany do zwrotu korzyści powinien ją zwrócić z rozliczeniem tego, co sam uzyskał od podmiotu uprawnionego. Jeżeli zatem na podstawie jednej nieważnej umowy dwa podmioty uzyskały korzyść majątkową, to powstają dwa stosunki prawne jednostronnie zobowiązujące, będące źródłem dwóch odrębnych kondykcji. W sprawie jest to stosunek prawny, w ramach którego kredytobiorca jest zobowiązany do zwrotu kapitału uzyskanego od banku oraz stosunek prawny, w którym bank jest zobowiązany do zwrotu kredytobiorcy zapłaconych przez niego rat. Bez zastosowania instytucji potrącenia, do której wymagane jest oświadczenie jednego z wierzycieli, skompensowanie przez sąd świadczeń z tych dwóch odrębnych stosunków prawnych nie jest możliwe. W kwestii rozliczenia świadczeń wzajemnych stron Sąd Okręgowy uznał, że zastosowanie znajdzie tzw. teoria dwóch kondykcji, zgodnie z którą każda ze stron zgłasza żądanie zwrotu korzyści odrębnie, bez automatycznego kompensowania roszczeń przez Sąd. Rozliczenie (kompensacja) świadczeń stron możliwe jest tylko w ramach instytucji potrącenia, która, stosownie do treści art. 499 k.c., wymaga złożenia przez stronę przeciwnikowi oświadczenia o potrąceniu wierzytelności. Oświadczenia takiego pozwany nie złożył, dlatego też powodowi należny jest zwrot całej dochodzonej pozwem kwoty zapłaconej pozwanemu na poczet spłaty kredytu.

Konkluzje te legły u podstaw zasądzenia przez Sąd Okręgowy od pozwanego na rzecz powoda 135.252,20zł, stanowiącej sumę świadczeń uiszczonych przez powoda na rzecz pozwanego z tytułu umowy do 5 lipca 2018r.

włącznie. Ustawowe odsetki za opóźnienie od tej kwoty zasądzono –zgodnie z art.481 k.c. - od dnia następnego po 17 grudnia 2018r., w którym doręczono pozwanemu odpis pozwu. Od 18 grudnia 2018r. pozwany, zgodnie z art. 455 k.c., pozostawał w opóźnieniu w spełnieniu świadczenia z bezpodstawnego wzbogacenia. W pozostałym zakresie, tj. o odsetki za opóźnienie za dzień 17 grudnia 2018r. Sąd Okręgowy powództwo oddalił. Stwierdził, że w związku z uwzględnieniem roszczenia głównego, nie było potrzeby orzekania o roszczeniu ewentualnym. Kosztami procesu - na podstawie art.100 zdanie 2 k.p.c. - w całości obciążył pozwanego, ponieważ powód przegrał sprawę w nieznacznej części. Na zasądzone od pozwanego na rzecz powoda koszty złożyły się kwoty: 1000 zł z tytułu opłaty od pozwu, 5 400 zł z tytułu zastępstwa prawnego w stawce określonej w § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie i 17 zł z tytułu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa procesowego.

Apelację od wyroku wniósł pozwany, domagając się jego zmiany przez oddalenie powództwa w całości. Alternatywnie wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania. W każdym z tych przypadków wniósł o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego. Apelację oparł o zarzuty:

- naruszenia art. 233§1 k.p.c. przez przyjęcie, że pozwany arbitralnie ustalał, czy też mógł ustalać kurs CHF, a także przez przyjęcie, że sposób ustalania wysokości raty nie doznawał żadnych umownych ograniczeń, a pozwany nie uzgodnił z powodem sposobu przeliczania jego zobowiązania, pomimo że strony zgodziły się, że przeliczenia będą dokonywane w oparciu o kursy publikowane w tabeli A pozwanego, zgodnie z art. 5 ust. 2 pkt 7 i art. 111 pr.bank., a pozwany negocjował z powodem postanowień umowy;
- naruszenia art. 227 i 228 k.p.c., przez przyjęcie, że zeznania świadków P. J. i R. G. nie są istotne dla rozstrzygnięcia i ich pominięcie przy rozstrzyganiu faktów wynikających z tego dowodu i podjęcie ustaleń przeciwnych do okoliczności, które świadkowie wyjaśnili; w szczególności do
- zeznań świadka R. G., że przy uruchomieniu kredytu (wypłacie) i przy spłacie rat dochodzi do transakcji wymiany walutowej uzasadniającej stosowanie kursów kupna i sprzedaży waluty zgodnie z art. 5a ust. 2 pkt 7 pr.bank. oraz, że w związku z udzielaniem kredytów indeksowanych pozwany ponosi ryzyka walutowe, kursowe, kredytowe, płynnościowe i szereg innych, których nie przerzucił (i, których nie da się przerzucić) w całości albo w części na powoda;
- zeznań świadka P. J., że pozwany nie ustala kursów walut, tylko rynek oraz, że kurs publikowany przez pozwanego nie jest i nie może być ustalany dowolnie i bez ograniczeń;
- naruszenia art. 327¹§1 ust. 1 k.p.c. przez pominięcie w uzasadnieniu podstawy faktycznej rozstrzygnięcia:
- dowodów, na podstawie których Sąd ustalił, wbrew oferowanym przez pozwanego dowodom, że pozwany, publikując kursy CHF w tabeli A, zgodnie z art. 111 ust. 1 pkt 4 pr.bank., a także zgodnie z zaleceniami Komisji Nadzoru Finansowego i wg metodologii opisanej w odpowiedzi na pozew (w oparciu o fixing agencji (...) oraz B.) miał ustalać te kursy w sposób dowolny, bądź miał możliwość takiego dowolnego, oderwanego od realiów rynkowych ich ustalania;
- przyczyn, dla których Sąd uznał, że w okolicznościach sprawy, dla ustalenia abuzywności postanowień umowy dotyczących mechanizmu indeksacji nie zachodzi potrzeba zbadania wysokości spreadu stosowanego przez pozwanego, ani dynamiki jego zmian oraz porównania go z kursem średnim NBP i dynamiką jego zmian (na co wskazywał pozwany przedstawiał dowody) oraz, że nie zachodzi potrzeba uzasadnienia przyczyn, dla których Sąd ustalił, że fakt publikacji kursu CHF w tabeli pozwanego jest tożsamy z dowolnością kreowania tego kursu;
- naruszenia art. 5 ust. 2 pkt 7 pr.bank. przez jego niezastosowanie, wskutek, czego Sąd Okręgowy nie uwzględnił, że:

- przy wykonywaniu umowy dochodzi do transakcji wymiany walutowej (przy uruchomieniu i spłacie kredytu), w których pozwany może stosować własne kursy walut;
- stosowanie kursów kupna i sprzedaży jest czynnością bankową i nie istnieje prawny obowiązek uzgadniania tych kursów z konsumentem;
- odwołanie się do własnych kursów walutowych nie może stać nowic niedozwolonego działania, skoro jest przewidziane przepisami ius cogens;
- zarzut rzekomej arbitralności przy ustalaniu kursów walut nie znajduje uzasadnienia w świetle braku jakichkolwiek przepisów nakazujących ustalanie kursów walut jakiś szczególny sposób, w rezultacie czego postanowienia umowy odsyłające do kursów pozwanego z tabeli nie mogą być niedozwolone;

a nadto przez przyjęcie, że z samego faktu stosowania odrębnych kursów do uruchomienia kredytu i jego spłaty wynika niedozwolony charakter postanowień umownych odsyłających do kursów z tabeli A pozwanego;

- naruszenia art. 111 ust. 1 pkt. 4 pr.bank. przez jego niezastosowanie, a w konsekwencji błędne ustalenie, że powód powinien zostać poinstruowany szczegółowo o zasadach ustalania kursu waluty i że samo umowne odesłanie do Tabeli A, w której te kursy są publikowane jest niewystarczające;
- naruszenia art. 109 ust. 1 pkt 4 pr.bank. w związku z art. 385¹§1 k.c. przez ich niezastosowanie, a w konsekwencji nietrafne przyjęcie, że wysokość kursu CHF, do którego odwołuje się umowa stanowi postanowienie umowne i z tego względu podlega regulacjom z art. 385¹ §1 k.c., podczas gdy umowa odwołuje się do niezależnego od stron, zewnętrznego, obiektywnego miernika;
- naruszenia art. 385¹ §1 k.c. w zw. z art. 109 ust. 1 pr.bank. przez ich błędne zastosowanie i przyjęcie, że:
  - dyspozycja normy wyrażonej w tym przepisie obejmuje także obowiązek “uzgadniania” nie będących częścią umowy parametrów zewnętrznych, niezależnych od woli stron, takich jak kształtowanie się kursów walutowych czy oprocentowania zmiennego, a w rezultacie przyjęcie, że mechanizm indeksacji jest abuzywny dlatego, że powód nie miał rzeczywistego wpływu na kształtowanie się kursu CHF publikowanego przez pozwanego;
  - powód nie miał możliwości indywidualnego negocjowania postanowień, podczas gdy:
    - samodzielnie wybrał zasadę i walutę indeksacji, rodzaj kredytu, cel kredytu, okres kredytowania, liczbę i rodzaj rat, mógł negocjować prowizję, wybrać datę uruchomienia kredytu, decydować o jego przewalutowaniu na złote, czy spłacie w CHF – mając rzeczywisty wpływ na wszystkie te elementy umowy;
    - uprawnienie pozwanego do posługiwania się w obrocie konsumenckim wzorcem umowy, regulaminami, czy ogólnymi warunkami, stanowiące lex specialis w stosunku do art. 385¹ §3 k.c. jest przewidziane wprost w art. 109 ust. 1 pr.bank.;
    - umowa kredytu nie jest umową adhezyjną, do której można po prostu przystąpić i której postanowienia nie są negocjowane;
- naruszenia art. 385¹ §1 k.c. przez jego błędną wykładnię i zastosowanie polegające na przyjęciu, że:
  - wymienione w tym przepisie przesłanki zostały spełnione łącznie w odniesieniu do postanowień umownych dotyczących indeksacji i odesłania do kursów z tabeli A, w szczególności przez dokonanie oceny abuzywności postanowień umowy przez pryzmat okoliczności, zwyczajów, orzecznictwa i przepisów nie istniejących w dacie jej zawarcia;

- pomimo ustalenia, że postanowienia dotyczące indeksacji i obliczania wysokości rat spłaty kredytu dotyczą świadczenia głównego nie są sformułowane jednoznacznie, przy czym zarzut braku jednoznaczności sprowadza się de facto do braku możliwości przewidzenia przyszłych kursów CHF;

- umowne odesłanie do tabeli A pozwanego oraz stosowanie kursów kupna i sprzedaży przy dokonywaniu wymiany walutowej z w związku z wykonywaniem umowy było sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszało interesy powoda oraz doprowadziło do powstania nieusprawiedliwionej dysproporcji praw i obowiązków na niekorzyść powoda, gdyż rzekomo pozwany mógł ustalać kursy walutowe arbitralnie i w sposób nieograniczony, co jest założeniem dowolnym i sprzecznym z treścią przeprowadzonych dowodów;

- naruszenia art. 385¹ § 2 k.c. w związku z art. 23 Dyrektywy Rady 93/13/EWG z 5 kwietnia 1993r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, przez nietrafne uznanie, że po wyeliminowaniu umownego odesłania do kursów z tabeli A pozwanego umowa nie wiąże w pozostałym zakresie, gdyż nie nadaje się do wykonania, chociaż:
- nadal pozostaje oznaczona kwota zobowiązania kredytowego wyrażona we CHF, wysokość rat we CHF, harmonogram spłat kredytu oraz oprocentowanie oparte o LIBOR, jak dla kredytów we CHF,
- wskutek zastosowania przepisu dyspozytywnego można przyjąć do rozliczenia kredytu kursy średnie NBP - zgodnie z art. 358§2 k.c., obowiązujące w dacie zaistnienia sporu;
- orzekanie o nieważności stosunku prawnego nie jest normalnym i typowym sposobem stosowania Dyrektywy, lecz stanowi środek ostateczny; w pierwszej kolejności należy rozważyć możliwość zachowania bytu prawnego danej umowy - co w okolicznościach sprawy uzasadniałoby oddalenie powództwa;
- naruszenia art. 7 ust. 1 Dyrektywy 93/13/EWG w zw. z art. 2 i 3 Traktatu o Unii Europejskiej przez ich niezastosowanie, a w konsekwencji zastosowanie nieproporcjonalnej sankcji w postaci nieważności umowy;
- naruszenia art. 3 ust. 1 i art. 4 ust. 1 Dyrektywy 93/13/EWG przez ich niewłaściwe zastosowanie i błędna wykładnię przez bezzasadne i dowolne uznanie, że postanowienia umowy dotyczące indeksacji kształtują prawa i obowiązki stron w sposób prowadzący do powstania rażącej dysproporcji na niekorzyść powoda z tego względu, że:

- korzystny w dacie zawierania umowy kurs CHF wzrósł wiele lat po jej zawarciu, przy czym powód był uprzedzony o takiej możliwości wprost w treści umowy i nie była to okoliczność istniejąca w dacie kontraktowania;

- pozwany stosował do rozliczeń kurs CHF ogłaszany w tabeli A, który kurs rzekomo arbitralnie sam ustalał (czy hipotetycznie potencjalnie mógł ustalać), co jest niemożliwe, gdyż pozwany nie ma takiego wpływu na rynek kursów walutowych;

- pozwany wykazał, że aby udzielić kredytu w indeksowanym kursem CHF musi zabezpieczyć swoją pozycję walutową i w tym celu zaciągać kredyty walutowe na rynku międzybankowym, ponosząc we własnym imieniu własne ryzyko kursowe, walutowe, kredytowe, prawne i inne, którymi co prawda może próbować zarządzać, ale których nie da się wyeliminować;

- umowa zawiera symetryczne mechanizmy pozwalające obu stronom ograniczać ryzyko związane ze zmiennością kursu walutowego;

- Dyrektywa 93/13 nie została przewidziana do zastosowania w stosunku do długoterminowych i złożonych umów o charakterze finansowym, ale do prostych umów konsumenckich zawieranych w codziennym obrocie;

- naruszenia 385² k.c. przez jego błędą wykładnię, polegającą na:

- dokonaniu oceny zgodności umowy z obyczajami nieistniejącymi w dacie jej zawierania, lecz orzekania i bezpodstawnym przyjęciu, że w 2008r. istniał obyczaj informowania, czy uzgadniania z konsumentami mechanizmów określania kursów kupna i sprzedaży walut, którymi posługiwały się banki przy wykonywaniu transakcji wymiany walutowej i nieuwzględnieniu okoliczności, że zgodnie z obowiązującą w tym czasie Rekomendacją S można mówić jedynie o obyczaju informowania klientów o wysokości kursów kupna i sprzedaży walut publikowanych przez banki, podobnie jak ma to miejsce również obecnie, np. przy kupowaniu lub sprzedaży waluty przez konsumentów w kantorach;

- uwzględnieniu przy ocenie zgodności umowy z dobrymi obyczajami okoliczności zaistniałych wiele lat po zawarciu umowy i po 10 latach jej wykonywania (nie istniejących w chwili kontraktowania), tj. że kurs CHF wzrósł po latach od chwili zawarcia umowy, przy jednoczesnym pominięciu, że w chwili zawierania umowy była ona dla powoda korzystniejsza niż umowa kredytu złotowego i nie była abuzywna, a cech abuzywności nabrała później, po zawarciu wskutek wzrostu kursu CHF;

- nie dokonaniu oceny zgodności umowy z dobrymi obyczajami na podstawie faktów istniejących w dacie jej zawierania, tj.:

a) faktu, że w dacie zawierania umowy kredyt frankowy był korzystniejszy od kredytu złotowego, a raty były niższe;

b) powód był świadomy ryzyka kursowego i je akceptował;

c) żadna ze stron nie była w stanie przewidzieć przyszłych kursów CHF;

d) kursy historyczne CHF były stronom znane z uwagi na ich powszechną dostępność i jawność;

e) kursy CHF stosowane przez pozwanego były rynkowe;

f) żadna ze stron nie miała wpływu na kształtowanie się kursu CHF;

g) w 2008r. nie istniał obyczaj informowania konsumentów o zasadach ustalania kursów przez banki, nie istniały żadne regulacje, które nakazywałyby taki obowiązek, a postanowienia odsyłające do tabel kursowych banków nie były w 2008 r. uważane za niedozwolone;

h) oczekiwanie, że pozwany przy wykonywaniu umowy, nie będzie dokonywał czynności bankowych - transakcji wymiany walutowej, czy stosował niekomercyjne kursy referencyjny NBP nie znajduje uzasadnienia w żadnym przepisie prawa;

i) wystąpienia przez powoda o udzielenie kredytu indeksowanego kursem CHF;

j) udzielania powodowi przez pozwanego wszelkich informacji o umowie, ryzyku kursowym i przedstawienia mu symulacji zmiany wysokości zobowiązania w zależności od zmian kursowych;

k) objaśnienia powodowi przez pozwanego ryzyk kursowych związanych z kredytem indeksowanym;

l) zaproponowania powodowi w pierwszej kolejności kredytu złotowego;

m) udostępnienia powodowi z wyprzedzeniem projektu umowy do zapoznania się;

- naruszenia art. 4 ustawy z 29 lipca 2011r. o zmienia ustawy Prawo bankowe (tzw. ustawy antyspreadowej) przez przyjęcie, że wejście w życie tej ustawy i zawarcie aneksu antyspreadowego nie uchyliło abuzywności postanowień umowy kredytu dotyczących mechanizmu indeksacji;

- naruszenia art. 358§2 k.c. w zw. z art. L. Przepisów wprowadzających kodeks cywilny oraz art. 6 i 7 Dyrektywy 93/13 przez jego niezastosowanie do umowy o charakterze ciągłym, zawartej przed jego wejściem w życie i niedokonanie oceny skutków nieważności umowy według stanu na dzień zaistnienia sporu;
- naruszenia art. 395 k.c. w zw. z art. 5 k.c. przez ich błędne zastosowanie i uwzględnienie powództwa w oparciu o przepisy służące ochronie konsumentów, co doprowadziło do aprobaty odstąpienia przez powoda od umowy, która stała się dla niego nieopłacalna ze względu na niezależny od stron, późniejszy i nieistniejący w dacie kontraktowania wzrost kursu CHF, czyli po zmaterializowaniu się znanego powodowi i akceptowalnego na etapie zawierania umowy ryzyka walutowego; zwłaszcza że to szczególne odstąpienie nastąpiło po skorzystaniu przez powoda ze świadczenia pozwanego, po powiększeniu majątku powoda wskutek skorzystania ze świadczenia pozwanego i ma na celu pozbawienie pozwanego nie tylko zarobku, ale i docelowo zwrotu kapitału (wyrażonego w CHF) – co uzasadnia stwierdzenie, że takie roszczenie stanowi nadużycie prawa i nie korzysta z ochrony;
- naruszenia art. 354 k.c. przez przyjęcie, że w polskim porządku prawnym nie istnieje reguła stosowania kursu średniego NBP w przypadku umów przewidujących rozliczenia walutowe;
- naruszenia art. 405; 408§3; 419; 410 i 411 k.c. przez przyjęcie, że pozwany wskutek ewentualnego uznania umowy za nieważną jest bezpodstawnie wzbogacony kosztem powoda, chociaż jest odwrotnie, ponieważ powód otrzymał od pozwanego 301 000 zł i o taką kwotę wzbogacił się kosztem pozwanego i nie zwrócił pozwanemu kwoty otrzymanego kapitału, lecz jedynie jego część, tj. 135 252,20zł, nie mówiąc o należnym wynagrodzeniu (odsetki), a Sąd nie uwzględnił faktu, że w razie uznania umowy za nieważną pozwany wypłacił powodowi nienależne świadczenie (kwota kredytu), które wzbogaciłoby powoda bez podstawy prawnej, zaś spłata rat kredytu w takich warunkach stanowi zużycie bezpodstawnego wzbogacenia powoda kosztem pozwanego, a nie odwrotnie. Podniósł, że Sąd Okręgowy nietrafnie dokonał rozliczeń pomiędzy stronami w oparciu o teorię dwóch kondykcji, a nie teorię salda, która bardziej odpowiada stanowi faktycznemu zaistniałemu w sporze;
- naruszenia art. 123 § 1 ust. 2 w związku z art. 410 k.c. przez nietrafne przyjęcie, że w razie uznania umowy za nieważną, powód spłacając raty kredytu w kwotach i terminach wynikających z tej umowy przez ponad 10 lat (nie świadcząc pod przymusem, ani z zastrzeżeniem zwrotu) dokonał uznania niewłaściwego swojego długu, a w rezultacie błędne uznanie, że świadczenie powoda było nienależne, gdyż nastąpiło bez podstawy prawnej;
- naruszenia art. 118 k.c. przez nieuwzględnienie, że świadczenie powoda, którego zwrotu się domaga zostało spełnione w celu zadośćuczynienia roszczeniu - przynajmniej częściowo – przedawnionemu, ponieważ każda rata kredytu zapłacona przez powoda składała się z 2 części: kapitałowej i odsetkowej; a dla części odsetkowej, będącej świadczeniem okresowym termin przedawnienia wynosi 3 lata, zaś dla pozostałej części 6 lat, licząc odrębnie od daty wymagalności każdej raty.

Ponadto, pozwany zarzucił nieważność postępowania na podstawie art. 379 pkt 4 k.p.c. w związku z art. 45 ust.1 Konstytucji RP, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 w ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, z uwagi na nienależytą obsadę sądu, ponieważ w sprawie orzekła osoba powołana na urząd sędziego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw.

Powód wniósł o oddalenie apelacji, jako bezzasadnej, mającej jedynie polemiczny charakter z prawidłowymi ustaleniami faktycznymi Sądu Okręgowego i ich trafną oceną prawną. Wniósł też o zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny po rozpoznaniu sprawy w trybie art. 374 k.p.c. na posiedzeniu niejawnym zważył, co następuje:

Nie mógł odnieść skutku zarzut nieważności postępowania wywodzony z regulacji art. 379 pkt 4 k.p.c. w związku z art. 45 ust.1 Konstytucji RP, art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 w ust. 1 Konwencji o ochronie

praw człowieka i podstawowych wolności, ponieważ w sprawie nie orzekała osoba powołana na urząd sędziego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Wyrok został wydany przez sędziego Sądu Rejonowego delegowanego do orzekania w Sądzie Okręgowym w Katowicach J. P., która wydając zaskarżony wyrok legitymowała się nominacją sędziowską uzyskaną 4 października 1996r.

Ustalenia faktyczne poczynione w sprawie przez Sąd Okręgowy i przyjęte za podstawę rozstrzygnięcia były prawidłowe i znajdowały potwierdzenie w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym. Podejmując je, Sąd Okręgowy nie naruszył w żadnej mierze przepisów procesowych, w tym art. 233 §1 k.p.c., jako że nie przekroczył zasad swobodnej oceny dowodów, ani też nie naruszył zasad logiki i doświadczenia życiowego. Bazowały one głównie na treści dokumentów, których autentyczności żadna ze stron nie kwestionowała. W swoich judykatach Sąd Najwyższy wielokrotnie stwierdzał, że „jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadził wnioski logicznie poprawne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego, to taka ocena dowodów nie narusza zasady swobodnej oceny dowodów przewidzianej w art. 233 k.p.c. i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub, gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to przeprowadzona przez Sąd meriti ocena dowodów może być skutecznie podważona” (m.in. wyroki SN z 27 września 2002r., sygn. akt IV CKN 1316/00 oraz sygn. akt II CKN 817/00, niepubl.). Takich natomiast naruszeń Sąd Apelacyjny nie stwierdza. W szczególności poczynionych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych nie jest w stanie wzruszyć prezentowana przez świadków P. J. i R. G. ocena abuzywności mechanizmu ustalania kursów walut stosowanego przez pozwanego Bank, ani wywody pozwanego dotyczące nieabuzywności tego mechanizmu. Kwestia ta stanowi bowiem element oceny prawnej, pozostającej w kognicji Sądu, a nie świadków, czy stron procesu. Dlatego też zarzuty apelacji w tej części są irrelevantne dla ukształtowania podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, w konsekwencji czego Sąd Apelacyjny w pełni podziela i przyjmuje za własne ustalenia poczynione przez Sąd Okręgowy. Nadto, w pełni też podziela ich ocenę prawną. Sąd Okręgowy miał bowiem pełne podstawy ku temu, by w oparciu o regulacje art. 69 ust. 1 i 2 ustawy Prawo bankowe, a także art. 385¹§1 k.p.c. i art. 58§1 i 2 k.c. uznać zawartą przez strony umowę za nieważną, ponieważ nie określa ona wszystkich elementów koniecznych, tzw. essentialia negotii umowy o kredyt, a nadto narusza obowiązujące przepisy prawa i zasady współzycia społecznego.

Zgodnie z § 1 pkt.1 umowy udzielony powodowi kredyt był indeksowany do CHF, a wypłacona mu kwota (301.000zł) miała zostać przeliczona na CHF według kursu kupna CHF z tabeli kursów walut obcych obowiązującej w Banku w dniu wypłaty środków i podana w harmonogramie spłaty. W § 4 ust.1 umowy strony uzgodniły, że raty kredytu, odsetki i inne zobowiązania wynikające z umowy wyrażane będą w CHF i spłacane w złotych według kursu sprzedaży CHF z pierwszej tabeli kursowej Banku w dniu spłaty. Oceny uczciwego, a zarazem abuzywnego charakteru tych postanowień, zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z 20 czerwca 2018r., III CZP 29/17 (OSNC 2019/1/2) i powołanego w niej orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz stosownie do art. 4 ust.1 oraz art. 3 ust. 1 wdrożonej do polskiego porządku prawnego Dyrektywy Rady 93/13/EWG z 5 kwietnia 1993r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, należy dokonać w odniesieniu do chwili zawarcia umowy o kredyt z uwzględnieniem wszystkich okoliczności, o których Bank wiedział lub mógł wiedzieć przy zawieraniu umowy i które mogły wpływać na jej późniejsze wykonanie. Ocena ta nie może zależeć od zdarzeń, które wystąpią po zawarciu umowy (w tym zmiany przepisów Prawa bankowego) i są niezależne od woli stron, a okoliczności, które zaistniały po zawarciu umowy, nie mają znaczenia dla oceny abuzywności postanowień umowy.

Kierując się tymi wskazówkami Sąd Okręgowy trafnie uznał, że postanowienia łączącej strony umowy, a w szczególności postanowienia §1 ust. 1 i §4 pkt. 1 są w świetle art. 385¹ k.c. nieuczciwe, a przez to niedozwolone (abuzywne). Nieuczciwy charakter umowy przejawiał się już w postanowieniu przewidującym przeliczenie oddawanej do dyspozycji kredytobiorców kwoty kredytu na CHF według kursu kupna z dnia wypłaty środków, a następnie kolejnym przeliczeniu tak ustalonej wartości na PLN według kursu sprzedaży - dla ustalenia salda kredytu. Takie ukształtowanie treści umowy nie spełniało wymogów określonych w art. 69 ust. 1 i ust. 2 pkt. 2 Prawa bankowego,

ponieważ nie określało w sposób jednoznaczny kwoty kredytu, którą według stanu z dnia zawarcia umowy powód zobowiązany był zwrócić (nie wskazywało kursów przeliczeniowych), a nadto nie oddawało stanu rzeczywistego. Prowadziło bowiem do przyjęcia – już na dzień zawarcia umowy i jedynie na potrzeby wykonania umowy - że powód uzyskał kredyt wyższy niż w rzeczywistości (o różnicę między kursem kupna i sprzedaży CHF). Powód otrzymał kredyt w wysokości 301.000zł i w takim też zakresie go wykorzystał. Art. 69 ust. 1 Prawa bankowego uprawnia Bank do żądania zwrotu wykorzystanego kredytu wraz z oprocentowaniem i prowizją. Bank nie mógł naliczać powodowi już w chwili wypłaty środków oprocentowania od kwoty przenoszącej wykorzystany kredyt, tj. 301.000zł. Ukształtowanie warunków umowy w taki sposób, że już w chwili jej zawarcia, bez zajścia żadnego zdarzenia, a nawet bez zmiany obowiązującego w Banku kursu CHF, powód obciążony został spłatą kapitału kredytu w wysokości wyższej niż otrzymana prowadziło do obciążenia powoda dodatkowym, ukrytym i nie znajdującym podstawy prawnej świadczeniem, a nadto oprocentowaniem od tej kwoty.

Abuzywny charakter miał także wskazany w wyżej przywołanym §4 ust. 1 umowy, a także w §4 ust. 3 umowy mechanizm ustalania wysokości rat kredytowych, rzutuający na zakres świadczeń stron oparty o kurs sprzedaży CHF, ustalany przez Bank – kredytodawcę w oparciu o pobierane około godziny 8 rano informacje o aktualnych rynkowych cenach walut obcych pochodzące z systemów informacyjnych R. i B.. W doktrynie i orzecznictwie powszechnie już przyjmuje się, że odwołanie się do kursów walut zawartych w tabeli kursów i ogłaszanych w tabelach banku narusza równorzędność stron umowy przez nierównomierne rozłożenie uprawnień i obowiązków między partnerami stosunku obligacyjnego oraz, że prawo banku do ustalania kursu waluty nieograniczone skonkretyzowanymi, obiektywnymi kryteriami zmian stosowanych kursów walutowych świadczy o braku właściwej przejrzystości i jasności postanowienia umownego, które uniemożliwia konsumentowi przewidzenie wynikających dla niego z umowy konsekwencji ekonomicznych. Abuzywnego charakteru tych klauzul nie wyłączałyby także stwierdzenie, że stosowane przez pozwany Bank kursy walut nie odbiegały istotnie od kursów stosowanych przez inne banki komercyjne, ani od średniego kursu NBP, ani nawet ustalenie, że ogólny koszt kredytu udzielonego na warunkach przewidzianych w umowie nie odbiegał od kosztów kredytu w tożsamej wysokości, który udzielony byłby według warunków przewidzianych dla kredytów złotówkowych. Okoliczności te nie zmieniają bowiem faktu, że kursy walut były kształtowane jednostronnie przez pozwany Bank, co w konsekwencji prowadziło do określenia wysokości zobowiązań powoda jednostronnie przez Bank. Abuzywnego charakteru nie odbiera klauzulom indeksacyjnym także zmiana umowy umożliwiająca powodowi spłatę kredytu bezpośrednio w CHF, ponieważ nie odniosła skutku wstecznego, nadto nadal pozwany ustalał raty kredytu przy założeniu, że kwota kredytu uległa indeksacji do CHF - nie ustalał tych rat od kwoty kredytu (301.000zł). Bankowy mechanizm indeksacji obejmował zatem także raty spłacane bezpośrednio w CHF (zakładał ich wyliczenie od kapitału poddanego indeksacji).

Nie można też zgodzić się z argumentami pozwanego, że zawarte w umowie klauzule indeksacyjne zostały z powodem indywidualnie uzgodnione. Za indywidualnie uzgodnione można uznać bowiem jedynie te postanowienia, które były przedmiotem negocjacji, bądź są wynikiem porozumienia lub świadomej zgody co do ich zastosowania. Takie zaś okoliczności nie zostały wykazane. W wyrokach z 29 października 2019r., IV CSK 309/18 i z 27 listopada 2019r., II CSK 438/18 Sąd Najwyższy stwierdził, że wprowadzenie do umowy kredytowej zawieranej na wiele lat, mającej daleko idące konsekwencje dla egzystencji konsumenta, mechanizmu działania kursowego wymaga szczególnej staranności Banku w zakresie wyraźnego wskazania zagrożeń wiążących się z oferowanym kredytem, tak by konsument miał pełne rozeznanie konsekwencji ekonomicznych zawieranej umowy w związku z czym obowiązek informacyjny w zakresie ryzyka kursowego powinien zostać wykonany w sposób jednoznacznie i zrozumiale unaoczniający konsumentowi, który z reguły posiada elementarną znajomość rynku finansowego, że zaciągnięcie tego rodzaju kredytu jest bardzo ryzykowne, a efektem może być obowiązek zwrotu kwoty wielokrotnie wyższej, mimo dokonywanych regularnych spłat. Obowiązek informacyjny określany jest nawet jako "ponadstandardowy", mający dać konsumentowi pełne rozeznanie co do istoty transakcji. Pozwany wywodził, że dopełnił tego obowiązku, ponieważ powód zdecydował się na zaciągnięcie kredytu indeksowanego do CHF oraz podpisał oświadczenie, że jest mu znane ryzyko kursowe związane z wahaniami kursu waluty, do której jest indeksowany kredyt i, że jest świadomy tego, że ryzyko kursowe ma wpływ na wysokość jego zobowiązań wobec kredytodawcy. Pozwany twierdził też, że powód został także poinformowany o ryzyku kursowym w trakcie procedury udzielenia mu kredytu oraz, że zostały mu przedstawione symulacje obejmujące

sytuację wzrostu kursu walutowego. Okolicznościom tym powód zaprzeczył, a pozwany nie zdołał przekonywająco ich wykazać. Przede wszystkim jednak te okoliczności, jak i decyzja powoda o zaciągnięciu kredytu indeksowanego do CHF, czy treść złożonych przez niego oświadczeń odnoszących się do ryzyka kursowego - tak, jak to trafnie przyjął Sąd Okręgowy - nie mogły zostać uznane za wystarczające dla przyjęcia, że Bank - kredytodawca wypełnił należycie ten obowiązek. Nie obrazowały one bowiem skali możliwego wzrostu zadłużenia kredytowego, a tym samym nie uświadamiały powodowi granic potencjalnego wzrostu zadłużenia. Brak określenia tych granic wyklucza przyjęcie, że powód był świadomy i godził się na parokrotny wzrost zadłużenia kredytowego. Z treści i zarzutów apelacji wynika, że świadomości zaistniałego wzrostu kursu CHF nie miał też pozwany, a nawet nie mógł go przewidzieć. Oznacza to, że proponowanie konsumentowi zawarcia na takich warunkach umowy nie wypełnia nawet obowiązków informacyjnych. Nie bez znaczenia był też akcentowany przez powoda fakt, że z treści formularza wniosku o kredyt wynikało, że kwota kredytu będzie wynosić 301.000zł, a zmienne będzie jedynie oprocentowanie tej kwoty. Także z §10 pkt. 4 umowy powód mógł wnioskować, że kosztem kredytu będą jedynie odsetki i prowizja.

Zgodnie z art. 385¹§1 k.c. konsekwencją uznania za abuzywne zawartych w umowie i niezgodnionych indywidualnie klauzul indeksacyjnych jest stan niezwiązania stron umowy zakwestionowanymi postanowieniami. W związku z tym należało rozważyć czy po wyeliminowaniu tych niedozwolonych klauzul, umowa kredytu mogła nadal obowiązywać w pozostałym zakresie, czy też uznać ją - zgodnie z żądaniem apelującego - za nieważną, w szczególności ze względu na brak któregoś z koniecznych elementów takiej umowy. Sąd Apelacyjny miał na uwadze rozbieżne poglądy judykatury co do tego, czy postanowienia zawierające klauzule indeksacyjne spełniają jedynie rolę wprowadzonego dodatkowo do umowy mechanizmu przeliczeniowego świadczeń pieniężnych stron i nie współokreślają składnika głównego umowy kredytowej. Niemniej podzielił stanowisko Sądu Okręgowego, że w realiach rozpatrywanej sprawy klauzule te określają główne świadczenia stron, które zostały sformułowane w sposób niejednoznaczny. Ich usunięcie ze skutkiem *ex lege* i *ex tunc* powoduje, że brak jest określenia w umowie jej *essentia* *negotti* (elementów koniecznych) przewidzianych w art. 69 Prawa bankowego, ponieważ ich wyeliminowanie nie pozwoliłoby obliczyć sumy, jaką apelujący zobowiązany jest zwrócić z tytułu kredytu. Sąd nie jest władny uzupełniać luk powstałych po wyeliminowaniu tych klauzul. Stanowiłoby to bowiem niedopuszczalną konwersję umowy, zwłaszcza, że wprowadzanie w miejsce kursu kupna i sprzedaży CHF jakiegokolwiek innego miernika wartości (kursu średniego NBP, kursu B., czy R.) byłoby zbyt daleko idącą modyfikacją umowy. Wprowadzałoby do niej zupełnie nowy element. Ani art. 385¹ k.c., ani żaden inny przepis prawa nie daje podstaw do zastąpienia abuzywnej klauzuli waloryzacyjnej inną, a w szczególności taką, która określałaby inny sposób ustalenia kursu waluty waloryzacji. W tej materii Sąd Okręgowy trafnie stwierdził, że podstawy takiej nie stanowi też art. 358§2 k.c., już chociażby z tej przyczyny, że nie obowiązywał on w chwili zawierania przez strony umowy. Nadto, zastąpienie przez Sąd nieuczciwych postanowień umowy postanowieniami uczciwymi byłoby sprzeczne z celem Dyrektywy Rady 93/13/EWG z 5 kwietnia 1993r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, jakim jest zapobieganie kolejnym naruszeniom. Gdyby bowiem przedsiębiorca wiedział, że konsekwencją stosowania nieuczciwych warunków jest co najwyżej redukcja tych warunków do uczciwych (co następowałoby w znikomej liczbie przypadków, bo niewielu konsumentów decyduje się wystąpić na drogę sądową), to byłby nadal beneficjentem nieuczciwych postanowień w znacznej większości przypadków i osiągałby jedynie niższy zysk, ale nie ponosił żadnej straty. Powód podtrzymał w apelacji oświadczenie, że jest świadomy konsekwencji ustalenia nieważności umowy i na nie się godzi. W tym stanie rzeczy usunięcie klauzul indeksacyjnych (waloryzacyjnych) czyni zawartą przez strony umowę dotkniętą nie dającym się usunąć brakiem, skutkującym jej nieważnością na podstawie art. 58§1 k.c.

Podsumowując, Sąd Okręgowy trafnie przyjął, że ukształtowana przez Bank – kredytodawcę treść umowy kredytu i niepełne wypełnienie przez ten Bank obowiązków informacyjnych o możliwej rażącej dysproporcji świadczeń przemawia za przyjęciem abuzywnego charakteru zawartych w umowie klauzul indeksacyjnych – z uwagi na ich sprzeczność z dobrymi obyczajami i rażące naruszenie interesów kredytobiorców, a nadto narusza zasady współżycia społecznego, do których odwołuje się art. 58 §2 k.c.

Konsekwencją stwierdzenia nieważności umowy było przyjęcie zasadności żądania zwrotu kwot jakie powód świadczył w ramach wykonania nieważnej umowy - w oparciu o art. 405 k.c. w zw. z art. 410§1 i 2 k.c. Roszczenie to – wbrew

wywodom apelacji - nie obejmuje świadczeń okresowych. Przymiotu takiego nie mają bowiem raty kredytów, ani pożyczek, czy ich oprocentowania (odsetek).

Pozwany nie zgłosił w sprawie zarzutu potrącenia kwoty jaką świadczył na rzecz powoda w ramach wykonania nieważnej umowy. Tym samym trafnie Sąd Okręgowy przyjął, że nie był zobowiązany do ustalenia salda wzajemnych rozliczeń świadczeń stron podjętych w wykonaniu nieważnej umowy o kredyt. Nie miał też obowiązku z urzędu ustalania tego salda z urzędu. W szczególności nie obowiązała go do tego zasada podwójnej kondykcji, mająca zastosowania do stosunków prawnych, które się ukonstytuowały między stronami wskutek zawarcia nieważnej umowy o kredyt. Art. 405 k.c., dotyczący bezpodstawnego wzbogacenia, na którym rozliczenie się opiera stanowi, że kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Z powyższego przepisu nie wynika zatem, że obowiązek zwrotu jest dwustronny i każda ze stron zobowiązana jest do zwrotu wzajemnego świadczenia, lecz wręcz przeciwnie, do zwrotu zobowiązany jest tylko ten kto uzyskał korzyść majątkową, jest to więc regulacja jednostronnie zobowiązująca.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny uznał, że zaskarżony wyrok odpowiada prawu - wbrew apelacji nie został wydany z naruszeniem prawa procesowego, ani nie narusza przepisów prawa materialnego krajowych i unijnych. Konstatacja ta legła u podstaw oddalenia apelacji - w oparciu o art. 385 k.p.c. - jako bezzasadnej. Na zasadzie odpowiedzialności za wynik sporu, w oparciu o art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. - zasądzono od przegrywającego proces pozwanego na rzecz powoda 4.050 zł z tytułu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym, tj. w stawce minimalnej określonej w § 2 pkt. 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

SSA Joanna Naczyńska SSA Małgorzata Wołczańska SSA Lucyna Morys-Magiera